

beidet og kun holder Driften afskilt fra de Gaarde, han ellers eier. Han kan altsaa drive faamange Gaarde, det skal være, gennem Tjenestefolk paa hvert enkelt Sted, og det kan han ikke, saalænge Placaten af 1806 staaer ved Magt; det er Forskjellen.

S. Jørgensen: Jeg skal udtale min Tak til det ærede Udvalg for det Forslag, det har stillet til § 1, om at Ordene „end 3“ skulde udgaae; jeg anseer det for at være en betydelig Forbedring. Jeg maa dog sige, at jeg alligevel ikke kan stemme for § 1, fordi jeg deri seer Begyndelsen til en Række af Foranstaltninger, som efter min Mening ikke ville være heldbringende for Befolkningen i det Hele. Det er udtalt, at § 1 skulde særlig være i de mindre Eiendomsbesidderes Interesse, og at denne Foranstaltning vilde blive modtagen med Glæde; det troer jeg neppe, og skulde det blive Tilfældet, saa frygter jeg for, at Glæden kun vil blive kortvarig. Naar jeg betragter Forholdet i det Hele, saaledes som det stiller sig for mig, saa forekommer det mig, at det, man især burde vedligeholde, er den Udvikling, der har dannet sig her i Landet siden Begyndelsen af dette Aarhundrede. Jeg vil ikke her bruge Ordet „Værdstand“, men jeg vil bruge et Ord, som er mere yndet, og som bruges mere almindeligt, nemlig Middelfstand; den Middelfstand, som nu er tilstede i Landet, befinder sig nogenlunde vel, og jeg troer, at det er netop en saadan, som med Rette fortjener Navn af Middelfstand; thi den Middelfstand, som man paa anden Maade traagter efter at indføre, nemlig en saadan, som hvis jeg har forstaaet det rigtigt, kun skal søge sine Forbindelser opad, men derimod udsandre sig fra Forbindelse nedad, kan jeg ikke kalde Middelfstand — og en saadan troer jeg ikke vil, enten i statsøkonomisk eller politisk Henseende, være heldig.

Ordføreren: Jeg vil naturligviis ikke som Ordfører forfølge den almindelige Forhandling angaaende Fæstelovgivningen og Fæstets Betydning i det Hele; men fordi jeg tier der til, har jeg ikke samtykket i endeel af det, der er sagt derom fra det ærede Medlem her bagved (Klein). Jeg troer ikke, at han saae Sagen

ganste klart, men jeg skal som sagt ikke videre forfølge den Side af Sagen. Det, jeg som Ordfører troer at burde henlede Opmerksomheden paa, er, at de Indsigelser, det ærede Medlem gjorde imod det nye Overskønssystem, neppe ere rigtig begrundede. Det kan være fuldkommen rigtigt, at det er en ny Bane, vi her bryde, men jeg troer ikke det er rigtigt, naar han siger, at naar man i en almindelig Volbgiftskjendelse benytter en Opmand, saa kan man fornøstigtviis ikke komme til et Overskøn, thi det nuværende Begreb om Volbgift er, at den igennem Opmanden skal komme til en endelig Kjendelse, og naar man altsaa har faaet en saadan endelig Kjendelse, saa er det urigtigt at appellere den; bliver man derimod staaende uden Opmand, saa vil Overskønnet indtræde istedetfor Opmanden, thi saa har det der sin rette Plads; men beholder man Opmanden, saa maa der i ham ligge det egentlige Overskøn. Jeg troer, at dette forsaavidt er meget rigtigt, at dette er Volbgiftens Natur, naar man ikke har indsat nogen højere Instans, men man kan jo berøve Volbgiften den endelige Afgjørelse. Volbgiftens Natur er jo den, at begge Parter ikke selv møde, men hver for sig gennem Volbgiftsmændene søge at gjøre deres Ret gjældende, og at Opmanden saaledes dem umiddelbart imellem; men man gaaer ud fra den Forudsætning, at Parterne vælge saadanne Mænd, som ville erkjende deres Interesser og som tillige have en saadan Opfattelse af Sagen, at de uden Nogens Mellemkomst kunne dele Parterne imellem; man gaaer ud fra den Forudsætning, at de valgte Volbgiftsmænd skulle kunne afgjøre Sagen, seet i dens Almindelighed, og frigjøre sig for eensidige Betragtninger; men nu lykkes det dem ikke at kunne blive enige, og der tilkalbes en Opmand, og da træder han enten til den ene Parts Side, eller han bringer dem begge til at opgive Noget, og derved kommer en Afgjørelse tilveie. Imidlertid er det jo godt muligt, at den ene af Parterne holder for, at den af ham valgte Volbgiftsmænd fra det første Dieblid af ikke har opfattet Sagen rigtig, ikke har gjort den Mening gjældende, som han troede maatte have bragt saavel den anden Volbgiftsmænd som især Op-